

Psykologtidningen Bokrecension

Marie Hamsums drama

Om Marie och Knut. En studie i stolthet och skam

Av: Elisabeth Lindahl

Carlssons bokförlag, 2009

Elisabeth Lindahl är fil dr i socialt arbete, legitimerad psykoterapeut och handledare. Hon berättar med subjektiv och objektiv passion om Marie, gift med 1922 års nobelpristagare i litteratur, Knut Hamsun. Han var under ockupationen av Norge tysksympatisör och nazist av något slag, men blev förlåten tack vare sin position, ålder och senilitet och därför att han ansågs vara förledd av Marie, som blev fälld för förräderi och dömd till tre års fängelse.

Till följd av detta försköt Knut Marie, men han kallade hem henne när han blev så orkeslös att han inte kunde klara sig själv - och hon kom. Boken är en berättelse om hur förhållandet mellan Marie och Knut formades.

MARIE FÅR GESTALT i de första och de sista kapitlen. Knut, uppbyren författare, nationell idol, nobelpristagare och kvinnokarl, beroende, innesluten och skyddad av Marie finns däremellan.

Han vet att han behöver Marie. Han vet det, medan han är stor och Norges röst i världen. Han vet det, när sinnet går ut före kroppen och han inte kan ta vara på sig själv. Han vet det och vill att Marie tar vid, när döden inte går hålla borta.

Han är visserligen kraftfull i världen, men i det lilla är han svag. Han försöker motverka den vetskapen genom att vara okänslig mot Marie, men han kan inte reda sig själv. Han vet, med eller mot sin egen vilja, hur beroende han är av henne. Men - han vill inte ta till sig att han vet det.

DET FINNS MÅNGA sorters Marie i Elisabeths bok. Flickan, som med list och styrka formar sin egen person.

Den unga kvinnan, som försöker få grepp om sin kärlek och sig själv i kärleken.

Konstnär, hemmafru, ingen gång bara, utan även alltid.

Den gamla, som inte kan möta sig själv.

Hon är sin man trogen på många av de vis, som kvinnor kan vara trogna på, och hon varken kan eller vill ifrågasätta hur han är utanför kärleken och hur han agerar mot henne.

Hon är idealist, ja, nazistisk idealist, men det var ju hennes man, som var vägen. Hon följde sin man och bötade med fängelsevistelse och fördömning.

Marie Hamsums drama var gripande, så som det formades i verkligheten. Elisabeth Lindahls bok är gripande som skildring av det, medkännande objektiv och objektivt medkännande.

VAR MARIE KOM IFRÅN och vart hon ville komma, vad hon hade för styrkor, som gjorde det möjligt för henne att stå upprätt, trots svek och djup förnedring är viktigt. Än viktigare är det att finna ut vad för sorts kärlek, hon bar på, och hur den kunde vara och förbli stark, så obegripligt stark.

Det är en bok som var och en, som är psykolog till sinnet och/eller professionen, kan ta till sig och vidga sin professionalitet med.

Det är en bok som var och en kan bruka för att bli öppnare om sig själv och om dem som är omkring.

Det är en bok som man aldrig blir färdig med.

TORBJÖRN STOCKFELT

psykolog

professor emeritus i pedagogik och psykologi samt i projekteringsmetodik

dec 2009